

“Uitval voorkomen: samenwerken met gemeenten is cruciaal”

Wat doet het samenwerkingsverband Nijmegen e.o. om schooluitval te voorkomen en terug te dringen? Over die vraag praten we met Kenneth Tsang, hoofd Dienst Ondersteuning & Advies van dit samenwerkingsverband. Samenwerking is de rode draad. “Wij werken hierin nauw samen met de gemeenten, omdat we het terugdringen van voortijdig schoolverlaten beschouwen als een gezamenlijke verantwoordelijkheid.”

Visie en uitgangspunten

Continuïteit in de onderwijsloopbaan

“In onze visie staat dat wij continuïteit in de onderwijsloopbaan, ofwel een ononderbroken ontwikkeling van jongeren, als een *must* beschouwen. Dat betekent dat we alles op alles zetten om verzuim, voortijdig schoolverlaten en thuis zitten te beperken.”

Een gezamenlijke verantwoordelijkheid

“We werken rond dit thema intensief samen met de gemeenten, vooral met de (grootste) gemeente Nijmegen, omdat we het voorkomen en bestrijden van schooluitval beschouwen als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Zo zien de gemeenten in deze regio dat ook. Er is op verschillende niveaus contact met leerplichtambtenaren; in de uitvoering, maar ook op beleidsmatig niveau.”

Data verzamelen als middel

“Zowel de gemeenten als het samenwerkingsverband verzamelen gericht gegevens over verzuim, schooluitval en thuis zitten, omdat we op basis daarvan beleid en interventies kunnen vaststellen. We zien dataregistratie en monitoring nadrukkelijk als middel en niet als doel op zich. Je doet het om te kunnen zien wat je met je beleid en interventies bereikt en om vast te stellen wat je moet veranderen of initiëren.”

Kenneth Tsang

De praktijk

Verzuimprotocol

“We hebben samen met de gemeenten een verzuimprotocol opgesteld, zodat leerplichtambtenaren en scholen een eenduidig protocol volgen als het gaat om verzuim en schooluitval. Er zijn bijvoorbeeld afspraken gemaakt over het in- en uitschrijven van leerlingen, hoe en waar verzuim wordt gemeld en wie welke verantwoordelijkheid draagt. Het is prettig en effectief dat er in de regio uniforme afspraken gelden.”

De actietafel

“Het grootste deel van de leerlingen waar het hier om gaat, heeft een problematiek die verwijst naar de thuissituatie. Dat betekent dat we andere partijen, zoals partners in de jeugdzorg, nodig hebben om ervoor te zorgen dat deze leerlingen onderwijs blijven volgen. Ook de samenwerking met de sociale wijkteams is belangrijk. We ontwikkelen momenteel ‘de actietafel’: de mensen die betrokken zijn bij een leerling gaan – wanneer het proces niet goed loopt - met elkaar om de tafel zitten om te bekijken wat er precies speelt en wat er nodig is. Welke partijen aan tafel zitten, is afhankelijk van de problematiek van de betreffende leerling.”

Flex College

“Voor leerlingen die in de reguliere setting niet geholpen kunnen worden, hebben we op twee locaties het Flex College ingericht, waar zij tijdelijk onderwijs en begeleiding krijgen. Doel is dat ze terugkeren naar de reguliere school of naar het speciaal onderwijs, maar het is ook mogelijk dat ze hier een diploma halen of naar de arbeidsmarkt worden geleid. Er is veel aandacht voor het pedagogisch klimaat en het is altijd maatwerk. Eén van de onderdelen van het Flex College is het Huiskamerproject, een speciale groep voor leerlingen met angstproblematiek.”

Wat is een ‘thuiszitter’?

“Er is in onze regio een discussie gaande over de definitie van ‘de thuiszitter’. De landelijke definitie - een leerling staat ingeschreven bij een school en is langer dan vier weken niet op school – is wat smal, want er zijn verschillende categorieën leerlingen waar we zorgen over hebben en die we graag in beeld willen hebben. We willen de definitie dus verruimen. Het is niet eenvoudig om daarover overeenstemming te vinden met de gemeenten, doordat de verantwoordelijkheden en werkprocessen van de gemeente en van de school verschillend zijn. Het is niet noodzakelijk dat we dezelfde definitie gebruiken, maar het is wel belangrijk van elkaar te weten hoe je de problematiek definieert en over welke data je het hebt.

Wij vragen nu aan alle scholen die een ondersteuningsaanvraag bij ons doen of de leerling momenteel op school is. Is het antwoord ‘nee’, dan leggen we de school een aantal opties voor die aangekruist kunnen worden, bijvoorbeeld de leerling volgt onderwijs op afstand, de leerling is niet op een school ingeschreven, de leerling heeft een ontheffing van de leerplicht of de leerling is langdurig ziek. De consulent neemt deze informatie mee in de afweging van de ondersteuningsaanvraag, maar het is voor ons ook managementinformatie. Over een jaar gaan we die data analyseren en op basis daarvan interventies en beleid evalueren en bijstellen.”

De Overstap

“De Overstap, een project van het samenwerkingsverband, roc’s en de gemeenten, richt zich op een goede doorstroom naar het vervolgonderwijs. Er wordt doorstroominformatie geregistreerd en uitgewisseld, onder meer om te voorkomen dat leerlingen uitvallen bij de overgang en in te grijpen als dat dreigt te gebeuren. Het vso en roc’s voeren een vergelijkbaar samenwerkingsproject uit.”

Resultaten

Samenwerking met gemeenten

“De samenwerking met gemeenten is op zich een mooi resultaat. Het heeft geleid tot een aantal beloftevolle projecten die moeten leiden tot minder voortijdig schoolverlaten.”

Minder verwijzingen naar het vso

“Omdat we sinds kort managementinformatie verzamelen, is het nog te vroeg om cijfers te geven en trends te benoemen. Wel zien we op dit moment dat er minder leerlingen naar het speciaal onderwijs gaan.”

Grote stappen

“We zien dat veel scholen de afgelopen jaren enorme stappen hebben gezet wat betreft de basisondersteuning en de zorgstructuur. Vaak zien we dat scholen in hele moeilijke situaties leerlingen ondersteuning kunnen bieden en ze daarmee binnen boord weten te houden. Scholen en docenten ontwikkelen zich enorm op dit gebied.”

Aandachtspunten

Valkuil

“Leerlingen ‘over de schutting gooien’ gebeurt steeds minder, maar het blijft een valkuil. We moeten ook oppassen voor het tegenovergestelde: dat de school het te lang blijft proberen met een leerling. Vaak is het verstandig om al in een vroeg stadium met het Samenwerkingsverband te overleggen. We kunnen meedenken over aanvullende of andere ondersteuning.”

Realistische doelen

“Soms hoor of lees je dat ‘er helemaal geen thuiszitters meer mogen zijn’, maar dat is geen realistische ambitie. Er ontstaan immers situaties die wij niet kunnen voorzien of voorkomen. Het aantal thuiszitters en de tijd dat ze thuis zitten minimaliseren wél realistisch. Daar zetten we ons volop voor in.”

Tips

- Data verzamelen en analyseren is geen doel op zich. Bedenk vooraf met welk concreet doel gegevens worden verzameld en geanalyseerd.
- Werk samen met alle betrokken partijen. Als het proces vastloopt, breng dan tijdig de beslissers van de verschillende partijen aan tafel.

Meer informatie

Kenneth Tsang

Tel: 024-3551097

